

AESTHETIC EDUCATION FOR PRESCHOOL CHILDREN THROUGH NEW YEAR SPACE DECORATION

Le Thi Minh Thu

Thanh Hoa University of Culture, Sports and Tourism

Email: lethiminhthu@dvtdt.edu.vn

Received: 16/11/2025

Reviewed: 18/11/2025

Revised: 24/11/2025

Accepted: 13/01/2026

Released: 15/01/2026

Aesthetic education is essential in preschool, fostering children's aesthetic sensitivity, creativity, and social skills. This study explored its role through New Year-themed space decoration in kindergartens, which not only creates a stimulating learning environment but also conveys traditional cultural values. Employing literature review, observation, interviews, and pedagogical experiments, the research shows that decorated spaces positively affect children's aesthetic perception, creative thinking, and learning attitudes. Additionally, such activities enhance the connection between schools, families, and communities, demonstrating how aesthetic education can support holistic development in preschool children.

Keywords: Aesthetic education; Preschool children; Space decoration; New Year celebration.

1. Giới thiệu

Giáo dục thẩm mỹ là một trong những trụ cột quan trọng của giáo dục mầm non, giữ vai trò nền tảng trong việc hình thành năng lực cảm thụ cái đẹp, phát triển tư duy sáng tạo và nuôi dưỡng đời sống cảm xúc phong phú cho trẻ ngay từ những năm đầu đời. Ở giai đoạn mầm non, giáo dục thẩm mỹ không chỉ đơn thuần hướng tới việc giúp trẻ nhận biết cái đẹp về hình thức, mà còn góp phần hình thành những phản ứng cảm xúc tích cực, thái độ sống hài hòa và khả năng biểu đạt cảm xúc thông qua các phương tiện tạo hình và nghệ thuật. Đây chính là cơ sở ban đầu cho sự phát triển toàn diện về nhân cách, trí tuệ và cảm xúc của trẻ trong các giai đoạn học tập tiếp theo.

Khác với các bậc học phổ thông, trẻ mầm non chưa tiếp nhận tri thức thông qua hệ thống khái niệm trừu tượng hay tư duy logic hoàn chỉnh, mà chủ yếu thông qua trải nghiệm trực quan, cảm giác và xúc cảm. Trẻ học bằng cách quan sát, chạm, cảm nhận và tương tác với môi trường xung quanh. Vì vậy, môi trường giáo dục - đặc biệt là không gian lớp học - trở thành yếu tố có tác động trực tiếp và sâu sắc đến quá trình nhận thức, hình thành hành vi và phát triển thẩm mỹ của trẻ. Mỗi yếu tố trong không gian như màu sắc, ánh sáng, hình khối, chất liệu, cách sắp xếp và trang trí đều có khả năng tác động đến cảm xúc, sự chú ý và mức độ hứng thú của trẻ.

Không gian lớp học mầm non vì thế không chỉ là nơi tổ chức các hoạt động học tập và vui chơi, mà còn là một môi trường giáo dục tổng hợp, mang tính sư phạm cao. Một không gian được tổ chức khoa học, hài hòa và có định hướng thẩm mỹ rõ ràng sẽ góp phần kích thích trí tưởng tượng, khơi gợi cảm xúc tích cực, tạo động lực cho trẻ tham gia vào các hoạt động học tập và trải nghiệm. Ngược lại, không gian nghèo nàn về hình thức, rối rắm hoặc thiếu tính thẩm mỹ có thể gây quá tải thị giác, làm giảm hứng thú và ảnh hưởng tiêu cực đến sự tập trung cũng như trạng thái cảm xúc của trẻ.

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục mầm non hiện nay, môi trường giáo dục ngày càng được nhìn nhận như một “người thầy thứ ba”, bên cạnh giáo viên và chương trình học. Việc tổ chức và trang trí không gian lớp học theo các chủ đề giáo dục cụ thể đã trở thành một xu hướng quan

trọng, góp phần đổi mới phương pháp giáo dục theo hướng lấy trẻ làm trung tâm. Đặc biệt, các chủ đề gắn với lễ hội truyền thống được đánh giá là có tiềm năng lớn trong việc tích hợp giáo dục thẩm mỹ với giáo dục văn hóa. Thông qua hình ảnh trang trí, trẻ không chỉ được tiếp cận cái đẹp ở phương diện thị giác mà còn từng bước làm quen với các giá trị văn hóa, xã hội được thể hiện thông qua hệ thống biểu tượng, màu sắc và hình ảnh quen thuộc trong đời sống cộng đồng.

Trong số các chủ đề trang trí, chủ đề chào năm mới giữ vị trí đặc biệt trong giáo dục mầm non. Đây không chỉ là một dịp lễ hội quan trọng của dân tộc mà còn là thời điểm hội tụ nhiều giá trị văn hóa, tinh thần và cảm xúc tích cực. Các biểu tượng như hoa mai, hoa đào, bánh chưng, câu đối đỏ, phong bao lì xì... không chỉ mang ý nghĩa trang trí mà còn hàm chứa những thông điệp sâu sắc về sự đoàn viên, khởi đầu mới, niềm hy vọng và ước mong tốt đẹp. Khi được đưa vào không gian lớp học một cách có chủ đích và phù hợp với đặc điểm tâm lý lứa tuổi, những hình ảnh này trở thành chất liệu giáo dục giàu tiềm năng, giúp trẻ tiếp cận văn hóa truyền thống thông qua trải nghiệm thẩm mỹ gần gũi, sinh động và dễ tiếp nhận.

Không gian lớp học được trang trí theo chủ đề chào năm mới còn góp phần tạo dựng bầu không khí vui tươi, thân thiện và tích cực, giúp trẻ cảm thấy an toàn, thoải mái và sẵn sàng tham gia vào các hoạt động học tập, vui chơi. Đặc biệt, khi trẻ được khuyến khích tham gia trực tiếp vào quá trình tạo dựng không gian thông qua các hoạt động như vẽ tranh, làm đồ thủ công, sắp xếp và trưng bày sản phẩm, môi trường giáo dục không còn mang tính thụ động hay áp đặt một chiều. Ngược lại, lớp học trở thành không gian tương tác, nơi trẻ được trải nghiệm, sáng tạo và thể hiện bản thân. Quá trình này không chỉ giúp phát triển kỹ năng tạo hình mà còn góp phần hình thành các kỹ năng xã hội quan trọng như hợp tác, giao tiếp, chia sẻ và tôn trọng sản phẩm của người khác.

Trong bối cảnh xã hội hiện đại và hội nhập quốc tế sâu rộng, khi các giá trị văn hóa truyền thống đứng trước nguy cơ bị mai một hoặc lấn át bởi những yếu tố ngoại lai, việc lồng ghép giáo dục thẩm mỹ với giáo dục văn hóa thông qua tổ chức không gian lớp học mầm non càng trở nên cần thiết. Giáo dục thẩm mỹ ở giai đoạn này không chỉ dừng lại ở việc giúp trẻ nhận biết và cảm thụ cái đẹp, mà còn góp phần nuôi dưỡng tình yêu đối với văn hóa dân tộc, hình thành những nền tảng ban đầu về ý thức trân trọng, gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa trong tương lai.

Xuất phát từ những yêu cầu lý luận và thực tiễn đó, việc nghiên cứu giáo dục thẩm mỹ thông qua trang trí không gian lớp học mầm non, đặc biệt với chủ đề chào năm mới, không chỉ có ý nghĩa về mặt học thuật mà còn mang giá trị ứng dụng sâu sắc. Nghiên cứu góp phần bổ sung cơ sở khoa học cho việc tổ chức môi trường giáo dục thẩm mỹ phù hợp với đặc điểm lứa tuổi, đồng thời cung cấp những định hướng và giải pháp thiết thực nhằm nâng cao chất lượng giáo dục mầm non trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay.

2. Tổng quan nghiên cứu vấn đề

Trên thế giới, việc sử dụng không gian giáo dục để phát triển khả năng thẩm mỹ đã được nhiều quốc gia quan tâm. Tại Nhật Bản, các trường mầm non thường sử dụng các dịp lễ hội truyền thống như lễ hội Obon, ngày Tết để trang trí không gian học tập, tạo điều kiện cho trẻ hiểu thêm về văn hóa truyền thống. Ở châu Âu, các trường học áp dụng cách tiếp cận tương tự thông qua các hoạt động trang trí cho Giáng sinh hay Lễ Phục sinh, giúp trẻ làm quen với các biểu tượng văn hóa và phát triển khả năng cảm thụ thẩm mỹ từ nhỏ.

Nghiên cứu của Smith (2019) chỉ ra rằng trẻ nhỏ có xu hướng học tập hiệu quả hơn khi được tham gia vào các hoạt động sáng tạo mang tính trải nghiệm, đặc biệt là những hoạt động liên quan đến thiết kế và trang trí không gian. Những hoạt động này không chỉ kích thích sự phát triển trí não mà còn góp phần hình thành các kỹ năng xã hội như hợp tác, giao tiếp và giải quyết vấn đề [4].

Ở Việt Nam, giáo dục thẩm mỹ cho trẻ mầm non cũng đã được đề cập trong nhiều công trình nghiên cứu. Nguyễn Thị Thanh (2020) cho rằng giáo dục thẩm mỹ ở lứa tuổi mầm non đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành tư duy sáng tạo, cảm xúc và nhân cách của trẻ.

Trẻ không chỉ học cách cảm nhận cái đẹp mà còn từng bước biết tạo ra và đánh giá cái đẹp thông qua các hoạt động tạo hình và trải nghiệm nghệ thuật [1].

Montessori (1965) nhấn mạnh rằng môi trường giáo dục có vai trò quyết định trong việc thúc đẩy sự phát triển toàn diện của trẻ. Một không gian được tổ chức thẩm mỹ, khoa học và phù hợp với nhu cầu của trẻ sẽ khuyến khích trẻ chủ động khám phá, học hỏi và phát triển năng lực cá nhân. Quan điểm này đã trở thành nền tảng lý luận quan trọng cho nhiều mô hình giáo dục mầm non hiện đại [2].

Không gian giáo dục không chỉ là nơi trẻ em học tập mà còn là môi trường để trẻ tương tác, sáng tạo và hình thành các mối quan hệ xã hội. Theo quan điểm của Trần Minh Tâm (2018), không gian giáo dục được thiết kế phù hợp có thể khuyến khích trẻ phát triển toàn diện hơn. Trong giáo dục mầm non, không gian học tập cần được sắp xếp một cách khoa học, hài hòa, và đặc biệt cần có tính thẩm mỹ để kích thích sự phát triển nhận thức của trẻ [3].

Trang trí không gian chào năm mới là một hoạt động phổ biến và ý nghĩa trong các trường mầm non, không chỉ mang lại không khí phấn khởi, mà còn là một công cụ giáo dục hiệu quả. Theo nghiên cứu của Lê Thị Hoa (2021), hoạt động trang trí này giúp trẻ em hiểu thêm về truyền thống văn hóa của dân tộc thông qua các biểu tượng quen thuộc như bánh chưng, câu đối, hoa mai, và pháo hoa. Những hình ảnh này không chỉ làm nổi bật không khí ngày Tết mà còn truyền tải các thông điệp về sự đoàn viên, hạnh phúc và hy vọng [5].

Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu trong và ngoài nước đề cập đến vai trò của giáo dục thẩm mỹ và tầm quan trọng của môi trường học tập đối với sự phát triển toàn diện của trẻ mầm non, song các công trình này chủ yếu tập trung vào nội dung chương trình, hoạt động tạo hình hoặc phương pháp giáo dục nghệ thuật nói chung. Những nghiên cứu đi sâu phân tích không gian lớp học như một phương tiện giáo dục thẩm mỹ mang tính tích hợp còn tương đối hạn chế, đặc biệt là trong bối cảnh gắn với các chủ đề lễ hội truyền thống. Bên cạnh đó, các nghiên cứu về trang trí không gian chào năm mới trong trường mầm non thường mới dừng lại ở mô tả hoạt động hoặc giá trị văn hóa, chưa làm rõ cơ chế tác động của hình ảnh trang trí đến cảm xúc, nhận thức và khả năng cảm thụ thẩm mỹ của trẻ. Đặc biệt, tại Việt Nam, vẫn còn thiếu những nghiên cứu tiếp cận vấn đề này một cách hệ thống, kết hợp giữa lý luận giáo dục thẩm mỹ, mỹ thuật ứng dụng và thực tiễn tổ chức không gian lớp học. Chính khoảng trống đó đặt ra yêu cầu cần có những nghiên cứu chuyên sâu nhằm làm rõ vai trò, phương thức tổ chức và hiệu quả giáo dục thẩm mỹ thông qua trang trí không gian lớp học mầm non, qua đó góp phần bổ sung cơ sở khoa học và định hướng ứng dụng trong thực tiễn giáo dục hiện nay.

3. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu

Bài nghiên cứu được triển khai theo phương pháp tiếp cận đa chiều, kết hợp hài hòa giữa nghiên cứu lý thuyết và thực nghiệm sư phạm, nhằm phân tích và đánh giá một cách toàn diện tác động của không gian trang trí đến nhận thức và phát triển thẩm mỹ của trẻ mầm non. Cách tiếp cận này cho phép đề tài không chỉ dừng lại ở việc mô tả hiện tượng mà còn làm rõ mối quan hệ giữa môi trường thẩm mỹ, hoạt động giáo dục và sự phát triển cảm xúc - nhận thức của trẻ trong bối cảnh giáo dục mầm non hiện nay.

Trước hết, phương pháp nghiên cứu tài liệu được sử dụng nhằm hệ thống hóa cơ sở lý luận và thực tiễn liên quan đến giáo dục thẩm mỹ, mỹ thuật ứng dụng và vai trò của trang trí không gian trong giáo dục mầm non. Thông qua việc thu thập, phân tích và tổng hợp các tài liệu khoa học, sách chuyên khảo, luận văn, luận án và các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước, đề tài làm rõ các khái niệm, nguyên lý và quan điểm tiếp cận về môi trường thẩm mỹ. Qua đó, nghiên cứu khẳng định vai trò của không gian được tổ chức có chủ đích trong việc kích thích cảm xúc thẩm mỹ, phát triển thị giác, trí tưởng tượng và tư duy sáng tạo của trẻ.

Bên cạnh đó, phương pháp quan sát được tiến hành trong suốt quá trình trẻ tham gia các hoạt động học tập, vui chơi và trải nghiệm tại những không gian được trang trí theo chủ đề chào năm mới. Việc quan sát tập trung vào các biểu hiện cụ thể như mức độ hứng thú, thái độ tham gia, khả năng tương tác, cũng như phản ứng cảm xúc của trẻ trước các yếu tố tạo hình như màu sắc, hình

khối, bố cục, chất liệu và biểu tượng văn hóa. Dữ liệu quan sát giúp nghiên cứu đánh giá trực tiếp ảnh hưởng của môi trường thẩm mỹ đến hành vi, trải nghiệm và khả năng cảm thụ cái đẹp của trẻ.

Phương pháp phỏng vấn giáo viên và phụ huynh được sử dụng nhằm thu thập ý kiến và đánh giá từ nhiều góc độ khác nhau về hiệu quả giáo dục của không gian trang trí. Thông qua hình thức phỏng vấn bán cấu trúc, nghiên cứu khai thác nhận định của giáo viên về sự thay đổi trong nhận thức thẩm mỹ, khả năng sáng tạo, mức độ tập trung và thái độ học tập của trẻ. Đồng thời, ý kiến của phụ huynh được ghi nhận nhằm làm rõ tác động của môi trường thẩm mỹ đến cảm xúc, hứng thú học tập và sự phát triển toàn diện của trẻ trong và ngoài nhà trường.

Cuối cùng, phương pháp thực nghiệm sư phạm được triển khai thông qua việc thiết kế, tổ chức và ứng dụng các không gian trang trí theo chủ đề năm mới tại lớp học và khu sinh hoạt chung của trẻ. Quá trình thực nghiệm cho phép so sánh, đối chiếu sự khác biệt về khả năng cảm thụ thẩm mỹ, mức độ sáng tạo, tính chủ động và thái độ tham gia hoạt động của trẻ trước và sau khi tiếp cận môi trường được tổ chức có chủ đích. Kết quả thực nghiệm là cơ sở quan trọng để kiểm chứng tính khả thi, hiệu quả và giá trị ứng dụng của giải pháp trang trí không gian trong giáo dục thẩm mỹ cho trẻ mầm non.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Mô hình trang trí lớp học

Việc xây dựng mô hình trang trí không gian lớp học mầm non theo chủ đề chào năm mới cần được triển khai trên cơ sở kết hợp hài hòa giữa mục tiêu giáo dục thẩm mỹ, yêu cầu truyền tải các giá trị văn hóa truyền thống và đặc điểm tâm lý - nhận thức của trẻ mầm non. Trong bối cảnh giáo dục mầm non hiện nay, không gian lớp học không chỉ giữ vai trò là nơi tổ chức các hoạt động dạy học và vui chơi, mà còn được xem như một “tác nhân sư phạm thẩm mỹ”, có khả năng tác động thường xuyên, liên tục và lâu dài đến cảm xúc, hành vi cũng như sự hình thành năng lực thẩm mỹ của trẻ. Do đó, mô hình trang trí lớp học cần được định hướng như một môi trường giáo dục trực quan, có cấu trúc rõ ràng, giàu tính biểu cảm và mang tính định hướng sư phạm, nhằm kích thích hứng thú, nhu cầu khám phá và khả năng sáng tạo ở trẻ mầm non.

Về nội dung, mô hình trang trí tập trung khai thác hệ thống các biểu tượng văn hóa truyền thống gắn liền với Tết cổ truyền của dân tộc Việt Nam như hoa mai, hoa đào, bánh chưng, bánh tét, câu đối đỏ, phong bao lì xì, mâm ngũ quả, đèn lồng... Đây là những hình ảnh mang tính biểu trưng cao, vừa gần gũi với đời sống văn hóa của dân tộc. Việc lựa chọn và đưa các biểu tượng này vào không gian lớp học không chỉ góp phần làm giàu môi trường thẩm mỹ mà còn tạo điều kiện để trẻ bước đầu nhận diện, tiếp cận và hình thành những hiểu biết sơ khởi về bản sắc văn hóa dân tộc thông qua con đường trải nghiệm thẩm mỹ trực quan, phù hợp với đặc điểm phát triển của lứa tuổi mầm non.

Trên phương diện tạo hình, mô hình trang trí đặc biệt chú trọng đến sự hài hòa giữa màu sắc, hình khối, đường nét và bố cục không gian. Các gam màu chủ đạo như đỏ, vàng, cam - những màu sắc mang tính biểu trưng cho không khí lễ hội ngày Tết - được sử dụng có chọn lọc, kết hợp với màu xanh lá cây nhằm tạo sự cân bằng thị giác, cảm giác ấm áp và sinh động cho không gian lớp học. Hình ảnh trang trí được cách điệu theo hướng đơn giản, rõ nét, hình khối mạch lạc, hạn chế chi tiết phức tạp, rườm rà để phù hợp với khả năng tri giác, ghi nhớ và nhận diện của trẻ mầm non. Cách xử lý tạo hình này không chỉ đảm bảo tính thẩm mỹ và tính giáo dục mà còn góp phần hỗ trợ trẻ phát triển khả năng quan sát, phân biệt màu sắc, hình dạng, nhịp điệu và bố cục không gian - những yếu tố nền tảng của năng lực cảm thụ thẩm mỹ.

Bên cạnh đó, chất liệu sử dụng trong mô hình trang trí cũng được lựa chọn theo hướng an toàn, thân thiện với môi trường và gần gũi với trẻ mầm non, như giấy màu, bìa cứng, vải nỉ, vật liệu tái chế... Việc sử dụng các chất liệu quen thuộc không chỉ đảm bảo yếu tố an toàn mà còn tạo điều kiện để trẻ có thể trực tiếp tham gia vào quá trình làm đồ trang trí, từ đó tăng cường tính trải nghiệm, tính tương tác và cảm giác làm chủ không gian lớp học. Thông qua việc tiếp xúc và thao tác với nhiều loại chất liệu khác nhau, trẻ dần hình thành cảm nhận về chất cảm, kết cấu và giá trị thẩm mỹ của vật liệu trong tạo hình.

Về tổ chức không gian, mô hình trang trí lớp học được thiết kế theo hướng mở và linh hoạt, phù hợp với đặc điểm vận động và nhu cầu khám phá của trẻ mầm non. Các khu vực chức năng như “góc Tết”, “góc nghệ thuật”, “góc trưng bày sản phẩm của trẻ” được bố trí ở những vị trí an toàn, thuận tiện, đảm bảo tầm nhìn và khả năng tiếp cận của trẻ từ nhiều góc độ khác nhau. Việc phân chia không gian thành các góc hoạt động không chỉ giúp lớp học trở nên sinh động, có chiều sâu thị giác mà còn tạo điều kiện để trẻ tham gia vào các hoạt động quan sát, trao đổi, thực hành tạo hình và trưng bày sản phẩm cá nhân, tập thể. Qua đó, không gian lớp học trở thành môi trường trải nghiệm thẩm mỹ, nơi trẻ được tương tác, khám phá và thể hiện cảm xúc, ý tưởng của bản thân. Đáng chú ý, mô hình trang trí lớp học theo chủ đề chào năm mới không mang tính cố định mà được tổ chức theo hướng mở rộng và biến đổi trong quá trình sử dụng. Giáo viên có thể điều chỉnh, bổ sung hoặc thay đổi các yếu tố trang trí dựa trên sự tham gia của trẻ, kết quả hoạt động tạo hình và mục tiêu giáo dục cụ thể ở từng giai đoạn. Cách tổ chức này giúp không gian lớp học luôn mang tính “sống”, phản ánh quá trình trải nghiệm và sáng tạo của trẻ, đồng thời tăng cường tính chủ động và hứng thú trong hoạt động học tập, vui chơi.

Thông qua mô hình trang trí lớp học theo chủ đề chào năm mới, không gian giáo dục mầm non được mở rộng từ chức năng dạy học đơn thuần sang vai trò nuôi dưỡng cảm xúc, phát triển năng lực thẩm mỹ và hình thành những giá trị văn hóa ban đầu cho trẻ. Mô hình này góp phần khẳng định hiệu quả của việc tổ chức không gian thẩm mỹ như một giải pháp giáo dục có tính tích hợp cao, phù hợp với yêu cầu đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục mầm non trong bối cảnh hiện nay, đồng thời đặt nền tảng quan trọng cho việc giáo dục thẩm mỹ gắn với văn hóa dân tộc cho trẻ ngay từ những năm đầu đời.

4.2. Phương pháp và giải pháp giáo dục thẩm mỹ thông qua hình ảnh trang trí không gian lớp học

Giáo dục thẩm mỹ thông qua hình ảnh trang trí không gian lớp học mầm non được triển khai theo định hướng tích hợp, linh hoạt và lấy trẻ làm trung tâm, bảo đảm sự gắn kết chặt chẽ giữa mục tiêu giáo dục thẩm mỹ với đặc điểm tâm sinh lý và nhu cầu trải nghiệm của trẻ ở lứa tuổi mầm non. Cách tiếp cận này dựa trên quan điểm coi môi trường giáo dục không chỉ là bối cảnh vật chất mà còn là một thành tố sư phạm có vai trò chủ động trong quá trình hình thành cảm xúc, nhận thức và hành vi thẩm mỹ của trẻ. Việc tổ chức trang trí không gian lớp học theo chủ đề, đặc biệt là chủ đề chào năm mới, được thực hiện trên cơ sở kết hợp hài hòa giữa yếu tố thẩm mỹ và yếu tố văn hóa truyền thống. Các hình ảnh trang trí không chỉ đáp ứng yêu cầu về màu sắc, bố cục, hình khối phù hợp với trẻ mầm non mà còn mang ý nghĩa biểu trưng văn hóa, góp phần định hướng nhận thức và cảm xúc của trẻ một cách tự nhiên. Thông qua quá trình tiếp xúc hằng ngày với môi trường giàu tính thẩm mỹ, trẻ dần hình thành cảm xúc tích cực, biết chú ý, rung cảm trước cái đẹp và từng bước phát triển khả năng cảm thụ thẩm mỹ một cách bền vững.

Trong các hoạt động dạy học chính khóa, hình ảnh trang trí không gian lớp học được khai thác như một phương tiện trực quan sinh động, hỗ trợ hiệu quả cho việc tổ chức các hoạt động giáo dục. Giáo viên hướng dẫn trẻ quan sát tổng thể không gian lớp học cũng như từng chi tiết trang trí cụ thể, từ đó gợi mở cho trẻ nhận biết và phân biệt màu sắc, đường nét, hình khối, bố cục và mối quan hệ giữa các yếu tố tạo hình. Thông qua hệ thống câu hỏi mở, hình thức trò chuyện và trao đổi phù hợp với lứa tuổi, trẻ được khuyến khích bộc lộ cảm xúc, suy nghĩ và cách nhìn nhận cá nhân về cái đẹp. Quá trình này không chỉ giúp trẻ phát triển ngôn ngữ biểu đạt cảm xúc thẩm mỹ mà còn tạo nền tảng cho khả năng so sánh, đánh giá và hình thành chuẩn mực thẩm mỹ ban đầu.

Bên cạnh đó, hình ảnh trang trí không gian được lồng ghép vào các hoạt động giáo dục hằng ngày như hoạt động tạo hình, làm quen với môi trường xung quanh, kể chuyện, âm nhạc hay hoạt động vui chơi. Chẳng hạn, từ không gian trang trí Tết, giáo viên tổ chức cho trẻ vẽ hoa mai, hoa đào; xé - dán bánh chưng; làm câu đối đơn giản; hoặc hát các bài hát về mùa xuân. Sự lồng ghép này giúp trẻ vừa được trải nghiệm thẩm mỹ, vừa củng cố kiến thức văn hóa một cách liên tục và tự nhiên.

Đặc biệt, hoạt động trải nghiệm và thực nghiệm đóng vai trò quan trọng trong giáo dục thẩm mỹ thông qua trang trí không gian. Trẻ được trực tiếp tham gia vào quá trình tạo dựng không gian như cùng cô giáo và bạn bè làm đồ trang trí, sắp xếp các góc Tết, trưng bày sản phẩm cá nhân. Quá trình này không chỉ rèn luyện kỹ năng tạo hình, thao tác thủ công mà còn phát triển khả năng hợp tác, chia sẻ, thể hiện ý tưởng và cảm xúc cá nhân. Thông qua trải nghiệm thực tế, trẻ không chỉ “cảm thụ” mà còn “sáng tạo” cái đẹp, từ đó hình thành tư duy thẩm mỹ một cách bền vững.

Từ góc độ giải pháp, việc giáo dục thẩm mỹ thông qua hình ảnh trang trí không gian lớp học mầm non cần được thực hiện có kế hoạch, có mục tiêu rõ ràng và phù hợp với điều kiện thực tiễn của từng cơ sở giáo dục. Giáo viên giữ vai trò định hướng, tổ chức và gợi mở, trong khi trẻ là chủ thể tham gia tích cực vào quá trình trải nghiệm thẩm mỹ. Sự kết hợp hài hòa giữa nội dung văn hóa truyền thống, hình thức tạo hình phù hợp và phương pháp tổ chức linh hoạt sẽ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục thẩm mỹ, đồng thời nuôi dưỡng tình yêu văn hóa dân tộc cho trẻ ngay từ những năm đầu đời.

Như vậy, sự kết hợp hài hòa giữa phương pháp tổ chức dạy học, hoạt động lồng ghép và trải nghiệm thực tiễn, cùng với các giải pháp sư phạm phù hợp, đã tạo nên một mô hình giáo dục thẩm mỹ hiệu quả thông qua hình ảnh trang trí không gian lớp học mầm non. Cách tiếp cận này không chỉ góp phần phát triển năng lực cảm thụ và sáng tạo thẩm mỹ cho trẻ mà còn nuôi dưỡng tình yêu cái đẹp, ý thức trân trọng và gìn giữ các giá trị văn hóa truyền thống ngay từ những năm đầu đời, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non trong bối cảnh hiện nay.

4.3. Tác động và đánh giá hiệu quả giáo dục thẩm mỹ thông qua trang trí không gian lớp học mầm non

Kết quả nghiên cứu được tiến hành tại một số trường mầm non trên địa bàn phường Hạc Thành, tỉnh Thanh Hóa cho thấy việc tổ chức và trang trí không gian lớp học theo chủ đề chào năm mới đã tạo ra những tác động tích cực, đa chiều và có ý nghĩa rõ rệt đối với sự phát triển toàn diện của trẻ mầm non, đặc biệt trên các phương diện thẩm mỹ, nhận thức, cảm xúc và hành vi xã hội. Không gian lớp học được thiết kế có chủ đích, bảo đảm sự hài hòa giữa màu sắc, hình khối, bố cục và nội dung biểu trưng văn hóa đã góp phần hình thành một môi trường giáo dục thân thiện, giàu tính thẩm mỹ, có khả năng kích thích giác quan và khơi gợi hứng thú học tập ở trẻ ngay từ những trải nghiệm đầu tiên.

Trên cơ sở khung phương pháp nghiên cứu đã được xác lập, nghiên cứu này sử dụng kết hợp các phương pháp quan sát sư phạm, phỏng vấn giáo viên và phụ huynh, phân tích sản phẩm hoạt động của trẻ và đối chiếu trước - sau quá trình can thiệp sư phạm nhằm đánh giá tác động của việc trang trí không gian lớp học theo chủ đề chào năm mới đối với giáo dục thẩm mỹ cho trẻ mầm non. Kết quả thu được cho thấy những biến chuyển tích cực, phù hợp với giả thuyết khoa học đã đặt ra, đó là: Việc tổ chức không gian lớp học giàu tính thẩm mỹ, mang nội dung văn hóa truyền thống và được triển khai một cách có chủ đích sẽ góp phần nâng cao năng lực cảm thụ thẩm mỹ, nhận thức, cảm xúc và kỹ năng xã hội của trẻ mầm non.

Trước hết, xét trên phương diện phát triển thẩm mỹ, kết quả quan sát cho thấy sau quá trình tổ chức và khai thác không gian trang trí, trẻ có sự thay đổi rõ rệt trong khả năng chú ý, quan sát và phản hồi trước các yếu tố tạo hình trong môi trường lớp học. Nếu ở giai đoạn đầu, trẻ chủ yếu tiếp nhận hình ảnh một cách cảm tính, rời rạc, thì sau quá trình trải nghiệm, trẻ bắt đầu biết nhận xét màu sắc, hình dạng, sự sắp xếp của các hình ảnh trang trí và thể hiện sự yêu thích hoặc lựa chọn có ý thức hơn. Điều này cho thấy không gian thẩm mỹ, khi được tổ chức như một phương tiện giáo dục thường trực, đã tác động tích cực đến việc hình thành những biểu hiện ban đầu của năng lực cảm thụ và đánh giá cái đẹp, qua đó khẳng định tính đúng đắn của giả thuyết nghiên cứu về vai trò của môi trường thẩm mỹ trong giáo dục mầm non.

Trên phương diện nhận thức và tư duy sáng tạo, kết quả phỏng vấn giáo viên và phân tích sản phẩm hoạt động của trẻ cho thấy việc lồng ghép các biểu tượng văn hóa truyền thống trong không gian trang trí lớp học đã giúp trẻ mở rộng hiểu biết về ngày Tết cổ truyền một cách tự

nhiên và phù hợp với lứa tuổi. Thông qua các hoạt động quan sát, trò chuyện, vẽ, xé – dán và sắp xếp không gian, trẻ không chỉ ghi nhớ hình ảnh như hoa mai, hoa đào, bánh chưng, câu đối đỏ... mà còn bước đầu hiểu được ý nghĩa của chúng gắn với gia đình, mùa xuân và sự khởi đầu mới. Những biểu hiện sáng tạo trong sản phẩm tạo hình của trẻ, như cách lựa chọn màu sắc, bố cục và cách thể hiện hình ảnh, cho thấy tư duy tưởng tượng và khả năng liên tưởng của trẻ được kích thích và phát triển rõ rệt. Kết quả này phù hợp với giả thuyết khoa học về mối quan hệ giữa môi trường thẩm mỹ giàu tính văn hóa và sự phát triển tư duy sáng tạo ở trẻ mầm non.

Xét trên phương diện cảm xúc và hành vi xã hội, dữ liệu thu thập được từ quan sát sư phạm và phản hồi của phụ huynh cho thấy trẻ có thái độ tích cực hơn khi đến lớp, chủ động tham gia các hoạt động học tập và vui chơi, đồng thời thể hiện sự tự tin và cởi mở hơn trong giao tiếp. Các hoạt động trải nghiệm gắn với trang trí không gian lớp học tạo điều kiện để trẻ hợp tác, chia sẻ nhiệm vụ và thể hiện ý kiến cá nhân trong môi trường tập thể. Những thay đổi này cho thấy môi trường lớp học được tổ chức theo hướng thẩm mỹ không chỉ tác động đến nhận thức mà còn ảnh hưởng sâu sắc đến cảm xúc và hành vi của trẻ, góp phần hình thành các kỹ năng xã hội cơ bản – một nội dung quan trọng trong mục tiêu giáo dục toàn diện ở bậc học mầm non.

Một kết quả đáng chú ý khác của nghiên cứu là tác động của hoạt động trang trí không gian lớp học đối với việc hình thành ý thức văn hóa và thái độ trân trọng các giá trị truyền thống ở trẻ. Thông qua việc trực tiếp tham gia vào quá trình tạo dựng không gian Tết, trẻ không chỉ tiếp nhận kiến thức văn hóa ở mức độ nhận biết mà còn gắn kết cảm xúc tích cực với các biểu tượng văn hóa dân tộc. Kết quả này củng cố thêm giả thuyết nghiên cứu rằng giáo dục thẩm mỹ, khi được gắn với nội dung văn hóa truyền thống và triển khai thông qua trải nghiệm trực quan, sẽ góp phần hình thành nền tảng ban đầu cho ý thức văn hóa và bản sắc dân tộc ở trẻ mầm non.

Từ góc độ đánh giá hiệu quả sư phạm, kết quả nghiên cứu cho thấy mô hình giáo dục thẩm mỹ thông qua trang trí không gian lớp học không chỉ mang lại lợi ích cho trẻ mà còn hỗ trợ tích cực cho giáo viên trong việc đổi mới phương pháp tổ chức hoạt động giáo dục. Không gian thẩm mỹ được tổ chức có chủ đích giúp giáo viên dễ dàng tích hợp nội dung giáo dục thẩm mỹ, văn hóa và kỹ năng xã hội vào các hoạt động học tập và vui chơi hằng ngày, qua đó nâng cao chất lượng giáo dục mầm non một cách toàn diện và bền vững.

Tuy nhiên, kết quả nghiên cứu cũng chỉ ra rằng hiệu quả giáo dục thẩm mỹ thông qua trang trí không gian lớp học phụ thuộc chặt chẽ vào năng lực tổ chức, định hướng thẩm mỹ và sự linh hoạt sư phạm của giáo viên. Nếu thiếu sự cân đối giữa tính thẩm mỹ và tính giáo dục, hoặc trang trí mang tính hình thức, quá tải về hình ảnh, hiệu quả giáo dục có thể bị hạn chế. Điều này đặt ra yêu cầu cần tiếp tục bồi dưỡng chuyên môn, nâng cao năng lực thẩm mỹ và kỹ năng tổ chức môi trường giáo dục cho đội ngũ giáo viên mầm non, đồng thời có sự chỉ đạo thống nhất từ phía nhà trường.

Nhìn chung, kết quả nghiên cứu đã chứng minh giả thuyết khoa học được đặt ra là có cơ sở thực tiễn và giá trị khoa học. Giáo dục thẩm mỹ thông qua trang trí không gian lớp học, đặc biệt trong các dịp lễ hội như chào năm mới, là một giải pháp sư phạm hiệu quả, góp phần phát triển toàn diện cho trẻ mầm non về thẩm mỹ, nhận thức, cảm xúc, kỹ năng xã hội và ý thức văn hóa. Đây là hướng tiếp cận phù hợp với yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non hiện nay, cần tiếp tục được nghiên cứu, hoàn thiện và nhân rộng trong thực tiễn giáo dục.

5. Thảo luận

Từ kết quả nghiên cứu có thể khẳng định rằng việc trang trí không gian lớp học theo chủ đề chào năm mới không đơn thuần là hoạt động mang tính hình thức hay trang trí cảnh quan, mà thực sự là một phương tiện giáo dục thẩm mỹ hiệu quả trong giáo dục mầm non. Không gian lớp học được tổ chức có chủ đích đã trở thành môi trường trực quan sinh động, tạo điều kiện để trẻ tiếp cận cái đẹp một cách tự nhiên thông qua quan sát, trải nghiệm và tương tác. Những tác động tích cực thể hiện rõ ở sự gia tăng hứng thú học tập, khả năng cảm thụ thẩm mỹ, cũng như sự phát triển cảm xúc và hành vi xã hội của trẻ, phù hợp với các quan điểm hiện đại về vai trò của môi trường giáo dục trong giáo dục mầm non.

Kết quả nghiên cứu cũng cho thấy sự tương đồng với nhiều công trình nghiên cứu trong và ngoài nước khi khẳng định rằng môi trường thẩm mỹ có ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình hình thành cảm xúc, nhận thức và tư duy sáng tạo của trẻ nhỏ. Việc tích hợp các biểu tượng văn hóa truyền thống trong trang trí không gian lớp học không chỉ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục thẩm mỹ mà còn giúp trẻ bước đầu hình thành nhận thức về bản sắc văn hóa dân tộc. Điều này cho thấy giáo dục thẩm mỹ thông qua không gian không nên tách rời khỏi bối cảnh văn hóa – xã hội, mà cần được xem như một kênh giáo dục giá trị mang tính bền vững.

Bên cạnh đó cũng nảy sinh những thách thức như: Thiếu nguồn kinh phí để tạo dựng không gian trang trí chất lượng; Năng lực tổ chức không gian, khả năng lựa chọn hình ảnh, màu sắc, định hướng thẩm mỹ của một bộ phận giáo viên còn hạn chế, Một số trẻ khó tập trung hoặc không thể tham gia vào các hoạt động trang trí phức tạp. Như vậy, để nâng cao hiệu quả giáo dục thẩm mỹ thông qua trang trí không gian lớp học, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng.

6. Kết luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy giáo dục thẩm mỹ thông qua việc trang trí không gian chào năm mới là một hướng tiếp cận phù hợp, khả thi và mang lại hiệu quả rõ rệt trong giáo dục mầm non hiện nay. Việc đưa các biểu tượng văn hóa truyền thống như hoa mai, hoa đào, bánh chưng, câu đối đỏ, phong bao lì xì vào không gian lớp học không chỉ làm tăng hứng thú học tập mà còn giúp trẻ tiếp cận và hình thành những hiểu biết ban đầu về giá trị văn hóa dân tộc thông qua trải nghiệm thẩm mỹ trực quan. Thông qua quá trình quan sát, tham gia trang trí, tương tác với môi trường, trẻ không chỉ dừng lại ở việc cảm thụ cái đẹp mà còn từng bước biết tạo ra cái đẹp, từ đó hình thành tư duy thẩm mỹ một cách tự nhiên, bền vững, phù hợp với đặc điểm tâm lý lứa tuổi mầm non.

Nghiên cứu cũng khẳng định vai trò then chốt của giáo viên trong việc định hướng, tổ chức và khai thác hiệu quả không gian thẩm mỹ, đồng thời nhấn mạnh tầm quan trọng của sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong quá trình giáo dục thẩm mỹ cho trẻ. Để hoạt động trang trí không gian phát huy hiệu quả lâu dài, cần có sự đầu tư đồng bộ về cơ sở vật chất, chú trọng bồi dưỡng năng lực thẩm mỹ và kỹ năng tổ chức môi trường giáo dục cho giáo viên, cũng như xây dựng định hướng tổ chức không gian phù hợp với điều kiện thực tiễn và bối cảnh văn hóa - xã hội hiện nay.

Nhìn chung, giáo dục thẩm mỹ thông qua trang trí không gian chào năm mới không chỉ là một giải pháp sư phạm hiệu quả trong giáo dục mầm non mà còn là phương thức góp phần bảo tồn, lan tỏa và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống ngay từ những năm đầu đời của trẻ. Cách tiếp cận này đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non theo hướng lấy trẻ làm trung tâm, coi trọng vai trò của môi trường giáo dục và hướng tới sự phát triển toàn diện, bền vững trong giai đoạn hiện nay.

Tài liệu tham khảo

Tài liệu trong nước

- [1]. Lê Thị Hoa (2021), *Không gian giáo dục: Phát triển tư duy và thẩm mỹ cho trẻ*, NXB Đại học Quốc gia TP. HCM.
- [2]. Trần Minh Tâm (2018), *Giáo dục giá trị văn hóa qua hoạt động trang trí tại trường mầm non*, Tạp chí Giáo dục và Phát triển.
- [3]. Nguyễn Thị Thanh (2020), *Giáo dục thẩm mỹ trong trường mầm non*, NXB Giáo dục Việt Nam.

Tài liệu nước ngoài

- [4]. Montessori, M. (1965), *The Montessori Method*, Schocken Books, New York.
- [5]. Smith, J. (2019), *Early Childhood Aesthetic Education*, International Journal of Early Childhood Education.

GIÁO DỤC THẨM MỸ CHO TRẺ MẦM NON THÔNG QUA VIỆC TRANG TRÍ KHÔNG GIAN CHÀO NĂM MỚI

Lê Thị Minh Thư

Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa

Email: lethiminhtu@dvtdt.edu.vn

Ngày nhận bài: 16/11/2025

Ngày phản biện: 18/11/2025

Ngày tác giả sửa: 24/11/2025

Ngày duyệt đăng: 15/01/2026

Ngày phát hành: 20/01/2026

Giáo dục thẩm mỹ giữ vai trò quan trọng trong giáo dục mầm non, góp phần phát triển cảm xúc thẩm mỹ, tư duy sáng tạo cũng như kỹ năng xã hội cho trẻ. Trong đó, hoạt động trang trí không gian chào năm mới tại trường mầm non không chỉ tạo nên môi trường học tập sinh động mà còn đóng vai trò là phương tiện truyền tải các giá trị văn hóa truyền thống. Trên cơ sở tiếp cận này, nghiên cứu tập trung làm rõ vai trò của giáo dục thẩm mỹ thông qua hoạt động trang trí không gian theo chủ đề năm mới. Để đạt được mục tiêu nghiên cứu, bài viết sử dụng các phương pháp nghiên cứu tài liệu, quan sát, phỏng vấn và thực nghiệm sư phạm. Kết quả nghiên cứu cho thấy không gian trang trí có tác động tích cực đến khả năng cảm thụ thẩm mỹ, năng lực sáng tạo và thái độ học tập của trẻ; đồng thời góp phần tăng cường sự gắn kết giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng.

Từ khóa: Giáo dục thẩm mỹ; Trẻ mầm non; Trang trí không gian; Chào năm mới.